

Există în Capitală numeroase locuri și case, mărturii evocatoare ale drumului eroic parcurs de clasa noastră muncitoare, de Partidul Comunist Român, în vederea organizării luptei revoluționare împotriva exploatarei și asupririi, pentru o viață mai bună.

Adânc ancorat în realitățile și problematica țării, Partidul Comunist Român, plămădit în focul marilor bătălii de clasă ale proletariatului, pentru ale cărui idealuri a luptat de-a lungul unui întreg proces istoric, și-a asumat rolul de conducător al luptei pline de sacrificii pentru înfăptuirea năzuințelor de libertate și progres ale poporului.

Desfășurându-și activitatea cu mari greutăți, sub amenințarea permanentă a organelor represive, a folosit diferite forme și mijloace ce i-au permis asigurarea legăturilor cu masele muncitorești, cu forțele progresiste și democratice asupra cărora și-a exercitat influența ideilor sale înnoitoare. Astfel, în lupta partidului comunist un rol important l-a avut folosirea în București și restul țării a unei largi rețele de case și sedii, locuri de puternică activitate revoluționară unde s-au ținut consfătuiri și întâlniri conspirative, se tipăreau presa și materialele de propagandă comunistă.

Printre acțiunile revoluționare ale muncitorilor bucureșteni de la începutul veacului se circumscrie și memorabila zi de 13 Decembrie 1918. Tipografii din București hotărâseră pentru această zi o puternică grevă luptând pentru mărirea salariilor, ziua de muncă de 8 ore, condiții mai omenești de viață ș.a. Solidarizându-se lor, muncitorii celorlalte întreprinderi din Capitală declară grevă în aceeași zi. În timp ce se îndreptau spre sediul Partidului Socialist și al Sindicatelor din strada Sf. Ionică, în fața fostului Teatru Național din Calea Victoriei, greviștii au fost întâmpinați de plumbii armelor îndreptate spre ei din ordinul guvernului burghezo-moșieresc. În cinstea celor căzuți „în lupta pentru libertatea și bunăstarea poporului român”, o placă comemorativă ne aduce în memorie amploarea demonstrației reprimată sângeros, imaginată plastic și de pictorul Tonitza în tabloul „Ora 7 seara ... E Liniște în țară”. Regrupându-și rindurile, clasa muncitoare nu s-a lăsat înfrântă, a organizat acțiuni mai puternice care au pus în fața proletariatului necesitatea unui partid politic revoluționar, călăuzit de învățătura marxist-leninistă și capabil să-l conducă în luptele pentru îndeplinirea sarcinilor sale istorice.

Pentru lucrările primului Congres de constituire a Partidului Comunist a fost folosit sediul redacției ziarului „Socialismul” din strada Academiei nr. 35—37, pentru primele ședințe din zilele de 8—10 mai 1921. Apoi sediul partidului din strada Sf. Ionică nr. 12, o modestă încăpere dar care constituia inima mișcării muncitorești bucureștene și de care se leagă momentul istoric al făuririi Partidului Comunist Român.

Să ne imaginăm acea după amiază a zilei de 12 mai când, în această clădire, unde au avut loc puternice confruntări de idei, au pătruns, în momentul dezbaterii problemei agrare, forțe militare și polițienești. Învinuiți de „complot împotriva siguranței statului”, delegații care au votat crearea P.C.R. și afilierea Partidului la Internaționala a III-a au fost arestați și întemnițați la Văcărești și Jilava.

În Dealul Spirii, loc de rezonanță istorică al trecutului Bucureștilor, în clădirea din strada Uranus nr. 6, li s-a înscenat un monstruos proces politic. Cu toată teroarea dezlănțuită, comuniștii acuzați au demască cu curaj crimele săvârșite de

guvernul burghezo-moșieresc și persecuțiile din întreaga țară împotriva mișcării muncitorești. Ca urmare a acțiunilor de protest și solidaritate ale clasei muncitoare, în fața argumentelor zdrobitoare ale comuniștilor, guvernul român s-a văzut nevoit să acorde amnistia.

În ciuda condițiilor de prigoană și represalii în care și-a început activitatea eroică, Partidul Comunist Român s-a situat în fruntea luptei pentru progres, pentru apărarea intere-

1. Placa memorială din str. Sfintul Ionică nr. 12 unde a fost sediul Partidului Socialist și unde s-a votat, la 11 mai 1921, în unanimitate, transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist Român.

selor oamenilor muncii din ale căror idealuri avea să-și formuleze scopul eliberării lor de exploatare și făurire a unei societăți noi, socialiste.

Imediat după crearea sa și pînă în anul 1924, partidul comunist a folosit ca sediu central o clădire ce se mai păstrează și azi pe b-dul Nicolae Titulescu nr. 35 unde au ființat și redacțiile ziarelor „Socialismul” și „Tineretul Socialist”.

O altă clădire, din strada Pompiliu Eliade nr. 9, amintește trecătorului, prin cuvintele înscrise pe placa comemorativă de pe fațadă, că aici „s-a ținut în luna iulie 1922 consfătuirea ilegală ... pentru pregătirea Congresului al II-lea al Partidului”.

În momentul în care P.C.R. se afla în plină acțiune de consolidare și lărgire a rindurilor sale, guvernul național-liberal l-a scos, în anul 1924, în afara legii, închizînd sediile și suprimînd publicațiile cu conținut revoluționar.

Pentru a ține legătura cu masele și a le conduce spre înfăptuirea mărețelor idealuri de dreptate socială și libertate națională, partidul comunist a activat în case conspirative, organizate atît în București cît și pe tot cuprinsul țării. Ședințe și consfătuiri, întâlniri ale militanților comuniști animau casele ferite de ochii agenților Siguranței, în timp ce în altele se tipăreau presa comunistă și materiale cu conținut revoluționar.

În casele conspirative din străzile Candiano Popescu nr. 3 bis, Cuza Vodă nr. 109 și Fundătura Făurari nr. 19, au avut loc numeroase consfătuiri și întâlniri de lucru ale conducerii partidului și organizațiilor de masă.

În anii crizei economice din 1929–1933 și în perioada următoare, Partidul Comunist Român și-a intensificat activitatea în vederea pregătirii și desfășurării marilor bătălii de clasă ale proletariatului. Sesizînd primejdia gravă pe care o reprezenta hitlerismul pentru independența și securitatea României, a denunțat planurile Germaniei naziste, afirmîndu-se ca cea mai hotărîtă forță politică în lupta împotriva fascismului și a politicii sale agresive.

Istoria avea să consemneze, în șirul evenimentelor, eroicele lupte ale ceferiștilor și petroliștilor din 1933, care s-au înscris printre primele acțiuni de amploare, după înscăunarea lui Hitler, împotriva pregătirilor de război ale fascismului.

În anul 1932, conferința pe țară a delegaților muncitorilor ceferiști s-a desfășurat la București sub semnul „pregătirii luptelor eroice ale ceferiștilor din ianuarie-februarie 1933” într-o

Casa din b-dul Nicolae Titulescu nr. 35 unde a ființat în perioada 1922–1923 sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român; redacțiile ziarelor „Socialismul” și „Tineretul Socialist”.

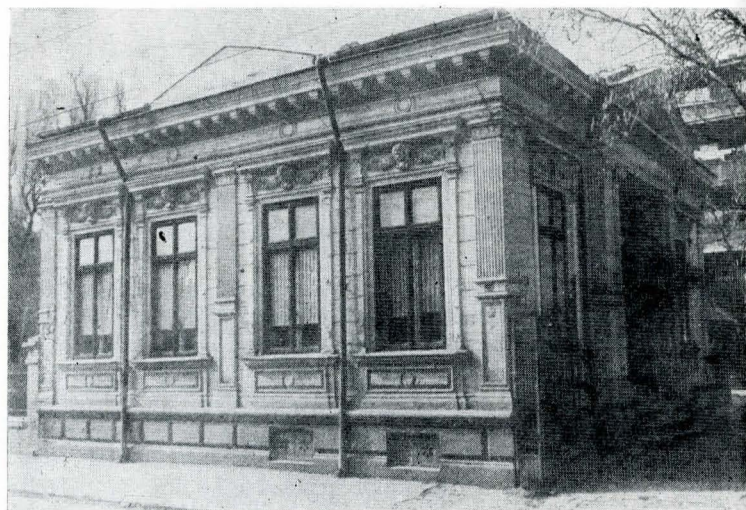
casă din strada Mitropolit Grigore nr. 69. O eroică pagină înscrisă în istoria mișcării revoluționare și democratice din România **Atelierele C.F.R. Grivița** cînd, după greva din 2 februarie, nesatisfacerea cererilor ceferiștilor a stîrnit un val de indignare în rîndurile muncitorilor; la chemarea partidului comunist o nouă grevă izbucnește în ziua de 15 februarie 1933, despre a cărei amploare aflăm din ziarul „Știința” al anului 1933. Șiruri neîntrerupte de muncitori se revărsau spre ateliere cînd „Sirena atelierele începu să sune. Vibrațiile glasului său de metal, [...] năvăliră în cartierul Grant, în fabricile din acest cartier, în locuințele muncitorilor, răscoliră toată populația muncitorească din prejurul atelierele. Muncitorii înțelesesă semnalul de alarmă, înțelesesă chemarea la luptă a ceferiștilor...”.

Eroismului luptei firești îi răspunde un val de gloanțe polițienești care reprimă sîngeros îndrăzneala ridicării muncitorimii împotriva sîngeroasei exploatare capitaliste.

Îmbinînd formele de luptă legale cu cele ilegale, în condițiile creșterii pericolului fascist, Partidul Comunist Român a devenit nucleul, inițiatorul și organizatorul unei mișcări antifasciste și antirăzboinice de masă, organizînd puternice manifestații și demonstrații de stradă (ca cele din **Piața Romană** și **Piața Obor**) sau activînd pentru închegarea unui larg front al forțelor democratice și antifasciste, prin stimularea unor largi organizații obștești. Una dintre acestea era Comitetul Național Antifascist al cărui sediu se afla în strada Foisor nr. 9.

În cadrul Comitetului Național Antifascist a activat, ca reprezentant al tineretului comunist din Capitală, tînărul muncitor Nicolae Ceaușescu, despre a cărui activitate o serie de militanți aveau să scrie în amintirile lor că „s-a impus atenției prin clarviziunea și tenacitatea cu care a dezvăluit pericolul războiului și fascismului”.

În numeroase case din Capitală au avut loc întruniri conspirative pentru constituirea și desfășurarea activității Frontului Unic Muncitoresc, larg sistem de alianțe politice acționînd sub îndrumarea Partidului Comunist Român, grupînd în jurul său forțele democratice antifasciste din România.

Clădirea din Calea Moșilor nr. 103, evocatoare pentru momentul adopțării planului insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste.

În casa conspirativă din **Calea Moșilor nr. 103**, s-a hotărît punerea în aplicare a planului insurecției naționale de către militanți comuniști și reprezentanți ai unor cercuri politice.

Despre luptele înverșunate ce au avut loc în zilele insurecției victorioase din august 1944 în **zona Podului C.F.R. Băneasa, la Otopeni, în pădurile Băneasa și Tunari, la Pipera, Mogoșoaia ș.a.** împotriva forțelor hitleriste ce încercau să pătrundă în București pentru a înăbuși orice acțiune a forțelor revoluționare, vorbesc plăcile comemorative care cinstesc memoria eroilor căzuți pentru eliberarea patriei de sub dominația fascistă.

DEALUNGUL ACESTEI CĂI FERATE DE LA
COMUNA PIPERA ȘI PÎNĂ LA SOȘEAUA
BUCUREȘTI-CHITILA A FOST BAZA DE
PLECARE LA ATAC A UNITĂȚILOR ROMÎNEȘTI
CARE AU LUPTAT ÎNTRE 24-27 AUGUST 1944
PENTRU APĂRAREA BUCUREȘTIULUI
ÎMPOTRIVA TRUPELOR HITLERISTE CARE
ACȚIONAU DIN SPRE COMUNA BĂNEASA
ȘI DIN PĂDURILE TUNARI ȘI BĂNEASA.

SLAVĂ OSTAȘILOR ROMÎNI
CARE AU LUPTAT PENTRU
LIBERTATEA ȘI INDEPENDENȚA
PATRIEI NOASTRE.

Placă comemorativă aflată la Băneasa consemnînd zonele din partea de nord a orașului, de desfășurare a rezistenței eroice bucureștene în august 1944 împotriva rușilor hitleriste (Fotografii de Neculae Zegrea).

Locurile și casele bucureștene, evocînd momente semnificative din activitatea partidului, se alătură celorlalte mărturii istorice și vin să îmbogățească cunoașterea gloriosului său drum de lupte și victorii pentru făurirea unui viitor luminos al poporului, reprezintă prețioase și scumpe mărturii ale continuității noastre istorice, ale tradițiilor luptelor progresiste și revoluționare, însuflețitor imbold pentru noi cei de azi, participanți la realizarea unui nou destin istoric al patriei.